

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18579

Tarih : 19.06.2026

45935

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

Maraş'ın Türkoğlu ilçesinde, Tut Dağı'nın Hireba mevki çevresinde bulunan Cennetpınarı (Mole Uson), Bayramgazi (Şoquliyon) ve Kelleş (Kellon) mahalleleri/köyleri sınırlarında bir taş ocağı ve buna bağlı arama faaliyetleri yürütülmek istendiği yönünde bölge halkının ciddi endişeleri bulunmaktadır.

Yerel halkın aktardığı bilgilere göre yaklaşık 100 hektarlık (1.000 dönüm) alan için arama ruhsatı alınmış, bölgede sondaj ve karot çalışmalarına başlanması planlanmıştır. Söz konusu alanın çevresinde yaklaşık 1.500 dönümlük verimli tarım arazisi, zeytinlikler, küçükbaş hayvan çiftlikleri dahil çeşitli hayvancılık faaliyetleri ve kırsal yaşam alanları bulunmaktadır.

Bölge sakinleri, yapılması planlanan faaliyetlerin tarımsal üretime, su kaynaklarına, mera alanlarına, biyolojik çeşitliliğe ve yaşam alanlarına zarar vereceğini ifade etmektedir. Bölge yer altı su kaynakları bakımından da hayati öneme sahip bir alandır.

Ayrıca söz konusu bölge, 6 Şubat 2023 depremlerinde en ağır yıkım ve tahribatın yaşandığı yerlerin içerisinde yer almaktadır. Depremler sonrasında jeolojik yapıda meydana gelen değişimler, fay hatlarına yakınlık ve yer altı su rejimindeki olası etkiler gibi hususlar dikkate alındığında, bölgede gerçekleştirilecek her türlü sondaj, yarma ve madencilik faaliyetinin çok daha hassas bir değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir. Deprem sonrası kırılganlığı artan bu coğrafyada yapılacak çalışmaların

45935

çevresel etkilerinin yanı sıra jeolojik güvenlik açısından da ciddi riskler doğurabileceği yönündeki kaygılar bilimsel olarak incelenmeden herhangi bir faaliyete izin verilmesi kamu yararı ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Yerel halkın yoğun ve haklı itirazları sonucunda sondaj çalışmaları geçici olarak bir hafta ertelenmiş olsa da bu durum kalıcı bir çözüm sunmamaktadır. Büyük çaplı yarma, sondaj ve karot gibi detay arama faaliyetleri için "Çevresel Etki Değerlendirmesi" (ÇED) raporu alınması yasal bir zorunluluktur. ÇED süreci işletilmeden ve bölgenin ekolojik, jeolojik, tarım ve hayvancılık dinamikleri gözetilmeden ruhsat tanzim edilmesi hukuka, kamu yararına ve çevre mevzuatına açıkça aykırıdır.

Bunun yanı sıra söz konusu bölge, Maraş Pazarcık–Türkoğlu hattında yer alan ve taş ocağı çalışmaları için arama girişimlerine bulunulan Kürt Alevi yerleşimlerinde uzun yıllardır ekonomik, sosyal ve siyasal nedenlerle yaşanan göç olgusu, 6 Şubat 2023 depremlerinin ardından daha da hızlanmıştır. Bölge halkının kendi köylerinde ve yaşam alanlarında kalabilmesini sağlayan en temel unsurlardan biri verimli tarım arazileri, hayvancılık faaliyetleri ve doğal kaynaklara dayalı kırsal üretim imkânlarıdır. Tarım alanlarını, meraları, su kaynaklarını ve ekolojik yaşamı tehdit eden madencilik ve taş ocağı faaliyetlerinin yaygınlaştırılması; bölge halkının geçim kaynaklarını zayıflatma, kırsal yaşamı sürdürülemez hale getirme ve göçü daha da derinleştirme riski taşımaktadır. Bu durum aynı zamanda bölgenin demografik yapısını etkileyen, kırsal alanların insansızlaşmasına yol açabilecek ciddi bir sosyal ve ekonomik mesele olarak değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda;

1. Maraş'ın Tut Dağı'nın Hireba mevki çevresinde bulunan Cennetpınarı (Mole Uson), Bayramgazi (Şoquliyon) ve Kelbişli (Kellon) mahalleleri/köyleri civarında yürütülmesi planlanan arama ve/veya taş ocağı faaliyetlerine ilişkin Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde verilmiş herhangi bir çevresel izin, uygunluk görüşü veya değerlendirme kararı bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bunların kapsamı nedir?

2. Söz konusu ruhsat sahasının çevresinde yer alan tarım arazileri, zeytinlikler, mera alanları, hayvancılık faaliyetleri, su kaynakları ve yerleşim alanları bakımından herhangi bir çevresel etki değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmış ise sonuçları nelerdir?

3. Bölgede planlanan sondaj, karot ve yarma çalışmalarının kapsamı nedir? Bu faaliyetlerin yalnızca sınırlı teknik arama faaliyetleri kapsamında mı değerlendirildiği, yoksa ileri aşama arama ve işletme faaliyetlerine hazırlık niteliği taşıyıp taşımadığı hususunda Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?

4. Ruhsat sahasında veya ilerleyen süreçte gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetler için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinin işletilmesi gerekip gerekmediği konusunda Bakanlığınızın görüşü nedir? ÇED süreci işletilmeden kapsamlı sondaj, yarma veya detay arama çalışmalarına izin verilmesi mümkün müdür?

5. 6 Şubat depremlerinden etkilenen bu bölgede, jeolojik riskler, yer altı su rejimi ve deprem sonrası çevresel hassasiyetler dikkate alınarak herhangi bir bilimsel inceleme veya risk analizi yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

6. Bölge halkının yoğun itirazları, açılan davalar ve yürütmenin durdurulması talepleri dikkate alınarak; söz konusu faaliyetlerin durdurulması veya yeni izin süreçlerinin askıya alınması yönünde Bakanlığınız tarafından herhangi bir değerlendirme yapılmakta mıdır?

7. Maraş Pazarcık-Türkoğlu hattında yer alan Kürt Alevi yerleşimlerinde uzun yıllardır devam eden göçün, 6 Şubat depremlerinin ardından daha da arttığı bilinmektedir. Bakanlığınız, bölgede planlanan taş ocağı ve madencilik faaliyetlerinin tarımsal üretim, hayvancılık ve kırsal yaşam üzerindeki etkilerinin göçü artırıp artırmayacağına ilişkin herhangi bir sosyal etki değerlendirmesi yapmış mıdır? Yapılmış ise sonuçları nelerdir?

8. Bölge halkının başlıca geçim kaynaklarını oluşturan verimli tarım arazileri, zeytinlikler, meralar ve hayvancılık faaliyetlerinin zarar görmesi halinde ortaya çıkacak ekonomik kayıplara ilişkin Bakanlığınız tarafından herhangi bir analiz yapılmış mıdır? Söz konusu faaliyetlerin yerel halkın geçim kaynaklarını ortadan kaldırarak kırsal alanların insansızlaşmasına yol açma riski konusunda Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?